

DIRECTOR:

Dr. ALEXANDRU RUSU

REDACȚIA ȘI ADMINISTRAȚIA:
BLAJ - JUD. TARNAVA MICĂ:

INSERATE:

Un șir garmond: 6 Lei. La
publicări repetate după
:: :: învoială :: ::

Unirea

REDACTOR RĂSPUNZĂTOR:
Dr. AUGUSTIN POPA

ABONAMENTUL

Pe un an . . . 200 Lei

Pe 6 luni . . . 100 Lei

Pentru străinătate 400 Lei

Numărul 4 Lei.

Foaie bisericească-politică — Apare în fiecare Sâmbătă

Drepturi mirenilor!

Biserica noastră a trecut prin una din cele mai mari încercări. Lupta grea, dusă contra aceluia, cari credeau soait momentul să-i dea lovitura de moarte, s'a sfârșit deocamdată cu biruința dreptății.

Dar când gândurile noastre se îndreaptă cu fiece dragoste și recunoștință către Capii, cari „luptă bună s'au luptat,” în acelaș timp piepturile noastre sunt pătrunse de sentimente de admirație pentru mireni noștri, cari și de astădată s'au arătat cât se poate mai strâns legați de biserică, care a săvârșit minunea reînvierii neamului românesc.

Ținuta acestu a dovedit adversarilor noștri, că nu-i adevărată legenda, cu care împuiază urechile fraților din vechiul regat, că poporul nu-i cu biserică unită, și numai clerul e cel ce susține desbinarea. S'a dovedit acuma, că poporul cu adevărat e unit și când se roagă pentru unirea tuturor, se roagă ca Dumnezeu și pe frații rămași afară de corabia lui Petru, să-i aducă la unirea credinței. Ținuta mirenilor a dat tărie cuvintelor arhierilor și dă putere bisericii noastre. Și de-a-ia suntem numai la începutul luptei, această ținută ne dă cea mai mare nădejde în biruința finală. Căci să nu se creadă, că lupta ar fi încetată.

Noi să ne pregătim. Să întărim de cu bună vreme cetatea, să ne strângem și închiegăm războiurile. În acest scop socotesc, că a venit timpul să ridicăm o chestiune, care pare a fi dată uitării. În congresul preoțesc dela Cluj, cași în sinodul arhidiecezan din 1919, s'a vorbit de acordarea drepturilor mai largi mirenilor în administrația bisericească.

Chestiunea aceasta nu mai trebuie trăgănată. Mireni noștri până acuma abia au avut ova drepturi în curatoratele bisericești și câțiva fruntași iau în tot anul contact cu Mitropolitul și cu sfinții săi, mulțumită înțelepciunii marelui hulufiu, care a voit ca în administrarea averii săsate de el să ia parte și fruntașii mireni ai bisericii. E timpul să lărgim drepturile mirenilor, să-i avem cât mai strânși de biserică și să utilizăm înțelepciunea și energia lor spre întărirea și înflorirea ei.

Cerem deci, și o facem aceasta noi preoții, să se vadă că dorim cea mai strânsă colaborare cu iubii noștri mireni, cerem să se țină cât mai curând sinodul provincial, chemat să legifereze această chestiune de mare importanță pentru biserică noastră. Și mai cerem, ca în acordarea drepturilor mirenilor, să nu fim de loc zgârciți, să nu avem cu cât le vom da — firește în limita îndădirilor puse de dogme și canoane — drepturi și mari, cu atât zidurile bisericii noastre vor fi apărători mai devotați și mai gata de jertfe.

Pr. Octavian Popa
profesor de religie

Un interview

Declarațiile I. Preasfinției Sale pâr. mitropolit Vasile asupra legii cultelor și a concordatului

Cu toate zvonurile contrare — înregistrate și din partea noastră — legea pentru regimul general al cultelor a fost promulgată prin „Monitorul Oficial” din Duminica trecută. Ea poartă semnatura tuturor membrilor Inaltei Regențe, desmițându-se prin aceasta în chip definitiv afirmația, întemeiată probabil singur pe întârzierea promulgării date de la 12 Aprilie, că Sanctitatea Sa patriarhală ar fi cedat inunțunilor ortodoxiei sibieni, cercând să zădărnicească aplicarea legii, prin denegarea semnăturii sale. Iar asta înseamnă, că toate jelanile sibieni — începând cu retragerea ostentativă dela Senat și până la amenințările cu „înghițirea pământului”, prorocită în pastorala de înviere a Neodihnii Sale — au fost lipsite de orice temei real. Semnătura patriarhală ortodoxiei înseamnă, fără doar și poate, semnatura întregii ortodoxii, fiindcă dacă este adevărat că nime nu poate fi „mai catolic decât Papa”, e numai firesc, ca, după aprobarea dată din partea patriarhiei, nici un ortodox al țării să nu mai poată vedea în legea promulgată pericolul sugerat, cu foc de artificii, din partea habotnicilor dela Sibiu. Că noua lege n'a dat în mâna acestora arma criminală la care au visat, — este foarte adevărat, dar asta nu le dă dreptul să socotească „proști și răi” pe aceia, cari n'au înțeles să susțină până în capăt „nebuțiile” celor ce singuri vor trebui să renunțe în cele din urmă la ele.

În legătură cu aceste constatări, pe cari am socotit că e bine să le premitem, lăsăm să urmeze aici, cu titlu de document, declarațiile făcute asupra acestei legi de I. Preasfinția Sa pâr. mitropolit VASILE al Blajului. Ele au fost publicate în numărul dela 25 Aprilie c. al ziarului CURENTUL și sunt următoarele:

Intrebat asupra părerii ce o are în general despre felul cum a fost soluționată prin actuala lege chestiunea cultelor, I. P. S. Sa a binevoit să ne declare următoarele:

— Bine ar fi fost dacă s'ar fi făcut o lege specială pentru fiecare cult în parte, întrucât se știe că fiecare cult are organizație proprie.

Cum acest lucru nu s'a făcut, legea actuală a trebuit să rămână în generalități, ca să se potrivească diferitelor culte.

Așa cum este, legea dă posibilitate Statului să se îngrădească în deajuns și în acelaș timp Cultelor să trăiască în marginele prescripțiilor ei.

Atingând chestiunea înlăturării art. 45 devenit 47 în legea cultelor, în urma căreia chestiunea împărțirii averilor parohiale, în caz de trecere dela o confesiune la alta, să urmeze calea dreptului comun, I. P. S. Sa a binevoit să ne spună:

— Trebuie făcută dela început deosebirea dintre societățile cu scop lucrativ și cele fără scop lucrativ.

Cum părțile constitutive ale bisericilor sunt persoane juridice fără scop lucrativ și legea persoanelor juridice nu prevede împărțirea averii bunurilor, e dela sine înțeles că averea e a cultului întreg și nu poate trece împreună cu o parte din credincioși la alt cult!

Dimpotrivă — a adăugat I. P. S. Sa — această lege prevede, că persoanele cari părăsesc societatea n'au nici un drept asupra averii societății, ele fiind datoare să-și achite taxele față de societate până'n momentul retragerii lor.

Dealtfel nu există nici o legislație în nici o țară care să prevadă împărțirea averilor bisericii între membrii ei.

Obiectând I. P. S. Sale, că totuși în trecutul religios al Ardealului sunt numeroase cazuri, în care s'au întâmplat împărțiri sau treceri de averi de la un cult la altul, I. P. S. Sa mitropolitul Suciu ne-a răspuns:

— Nu se mai poate face astăzi ceea ce se făcea acum 200 de ani. Nu trebuie să se uite că dela 1700 încoace am avut două evenimente capitale, revoluția dela 1848, apoi războiul mondial și pacea din 1918, cari au schimbat cu totul situația din acest punct de vedere.

Crede I. P. S. Sa că gestul prelaților ortodoci — retragerea din Senat — va avea consecințe?

— Nu. Acest gest n'are nici o importanță. El a fost un simplu act de necesitate, care nu poate avea alte urmări. De altfel nu trebuie să se uite că numai prelații ortodoci din Ardeal au făcut acest gest, cei din vechiul regat au rămas în Senat.

Referitor la unele modificări sau interpretări ale textului concordatului, despre care s'a pronunțat d. ministru Al. Lapedatu într'o convorbire acordată ziarului nostru și care s'ar referi la art. 9 al concordatului, I. P. S. Sa a binevoit să ne declare:

— Nu poate fi vorba de o modificare a art. 9, fiindcă în art. 11 se recunoaște personalitatea juridică a tuturor cultelor în conformitate cu toate prescripțiile lor de organizare.

Faptul, că nu s'a ajuns încă la ratificarea Concordatului nu însemnează că ar fi posibilă o modificare a textului său. Această ratificare nu s'a făcut încă, fiindcă ea urma să aibă loc după votarea legii cultelor. Cum această lege nu a fost votată decât în ultimul timp, sesiunea Corpurilor legiuitoare închizându-se, e foarte firesc că nu s'a putut ajunge la ratificarea Concordatului în sesiunea trecută.

După promulgarea legii cultelor. Gazetele anunță, că îndată după promulgarea legii cultelor în „Monitorul Oficial” din 22 Aprilie c. preocupările dlui ministru al cultelor s'au îndreptat asupra regulamentului de aplicare a legii.

În cursul vacanței de Paști, d. Al. Lapedatu a revăzut, în vederea întocmirii acestui regulament, debaterile parlamentare asupra legii cultelor, în cursul cărora dsa a făcut, mai ales la discuția pe articole, numeroase declarații că va preciza unele idei în textul regulamentului, refuzând a primi numai foarte puține modificări în textul legii. Cu elaborarea regulamentului au fost încredințați mai mulți demnitari ai ministerului, în frunte cu d. Zenovie Păclișanu, directorul general al cultelor minoritare și se spune că întocmirea lui trebuie să se facă în cel mai scurt timp, pentru ca punerea în aplicare a noului regim al cultelor să poată avea loc fără întârziere.

Îndată ce se va publica și acest regulament, în care urmează a se limpezi multe chestiuni pe cari legea abia le atinge (ca bunăoară chestia serviciilor divine din serbătorile dinastice și naționale), se vor da desigur și din partea episcopatului nostru instrucțiunile de lipsă, menite a orienta clerul provinciei noastre bisericești asupra atitudinii ce trebuie să aibă în punctele cari ating interese de viață ale bisericii.

Cine sapă groapa altuia . . .

— Lămuririle unui acuzat —

Joi, 22 Martie c. a vorbit în Senat, la legea cultelor, P. S. Sa *Nicolae Ivan*, episcopul ortodox al Clujului. Preasfințitul a ținut să-și împodobească vorbirea și cu o *galerie a „oamenilor răi, ba foarte răi”* din Ardeal. Iată-i:

„*Iuliu Popescu*, care s'a dus cu banii la Budapesta. (Răsete)... Am avut pe unul *Danilescu*, tot de-ai noștri. Am avut o sumă de oameni cari au fost *comisari de alimentație* și s'au închis dosarele... Ei, domnilor, s'a ținut o adunare la Cluj, și au venit la acea adunare popor din Blaj și de pretutindeni: fel de fel de reprezentanțe clarissime și ilustrissime (ilaritate). Și unul dintre dâșii — este scris aci — *Augustin Pop*, și scrie: Vreme de 200 de ani biserica noastră unită a suferit o cumplită prigoană (citește). Am suferit mult și eu la înfăptuirea idealului național. Funcționarii români sunt persecutați și scoși din slujbă, pentru că sunt *uniți*. Din proiectul legii cultelor ies gândurile cele mai negre pentru biserica unită. Să împiedecăm votarea lui, căci ea pune pe-

cetea rușinii pe țară... Vedeți cum spunea clarisimul adevărul? Nu le era rușine să pună pe hârtie lucrurile acestea?... Aceasta este culmea îndrăznelii, este ceva nemai pomenit în anele luptei noastre naționale, ca să îndrăznească cineva să pună pe hârtie lucruri de acestea...»

Așa a grăit Preasfințitul, în prea puțin arhieresc dar cu atât mai „orientala” sa cuvântare, împănată cu fiori din șatra „Telegrafului”. Dar, în definitiv, asta nu ne privește. Nu noi suntem chemați să apărăm demnitatea unui arhieru ortodox. Ne privesc însă acuzele ridicate. Senatul, ce-i drept, le-a dat toată atențiunea pe care o merită serioșitatea lor, adică: niciuna. În presă însă au fost prezentate numai sumar și s'ar fi putut întâmpla să trezească nedumeriri. Nu strică deci câteva lămuriri.

Dela „tovarășii” Popescu, Danilescu și comisarii de alimentație nu am procură, să le pot lua apărarea. În ce privește zmerita persoană a subsemnatului, îmi iau voie să atrag atențiunea Preasfințitului asupra următoarelor:

„Adunare frumoasă”, cu „popor din Blaj și de pretutindeni” a fost, la Cluj, *congresul* nostru, la care *eu nu am vorbit*. Altă astfel de adunare nu a fost. S'au ținut câteva consfătuiri pregătitoare, de natură intimă. Dar Preasfințitul nu s'a gândit, cum arată vorbele, la acestea.

Mi-ar plăcea să spună Preasfințitul *unde și când am scris* grozăviile cari mă așază alături de Iulian Popescu și ceilalți tovarășii? Eu, în forma citată, nu le găsesc nicăiri!

Dar, ca să nu se mai obosească, îi fac plăcerea de-a le afirma acum:

Biserica unită a fost prigonită 200 de ani... Legea cultelor, dacă s'ar fi votat cum s'a prezentat la început, ar fi pus pecetea rușinii pe țară...

Regret, nu mai pot continua. N'am spus niciodată, nici chiar în conversații particulare, că „eu am suferit mult la înfăptuirea idealului național...” și nu o pot face nici acum, oricât aş vrea să-l servesc pe Preasfințitul.

Asemenea trebuie să modifice nițel teza cu „funcționarii”. După dovezile peremptorii aduse de Preasfințitul în fața Senatului, și după

alte informațiuni primite din izvoare sigure m'am convins și eu, ca și Senatul țării, să rog și pe cetitori să creadă neștrămutat, în țara românească, la Cluj, la Gherla, Sibiu și în toate părțile, *sicanați, prigonți, scoși din slujbe sunt funcționarii ortodocși*, d. Preasfinția Sa este ingerul lor ocrotitor și se trudește la prefecturi, la inspectorate, revizorate, la toate ministerele, cu vreme fără vreme, să așeze pe nenorociții ortodocși în slujbele pe cari le usurpă ticăloșii de niații. Asta-i adevărul!

Dorind și pe viitor Preasfințitului cât mai multe astfel de succese oratorice — noi sânguincios de stenograf în formula stenografică: răsete, ilaritate — îmi permit să întreb care din epitele, date pe nedrept altora, potrivește procedurii prea puțin creștinești a Sfinției Sale?

Prof. Augustin Popescu

Vizita abatelui Zavoral în România
Joia trecută a sosit la București abatele năstirii Strahov (Cehoslovacia), pâr. *Metod Zavoral*, cunoscutul protagonist al unei mai strânse apropieri a neamului său de popor românesc.

Ne-a cunoscut și îndrăgit în cursul boiului, când între soldații răniți adăpostii, spitalul de 100 paturi ai mănăstirii sale, ajuns și Români, de dragul și cu ajutorul rora — ne gândim aici mai cu seamă la Horia P. Petrescu, actualul secretar al „Asociației”, a învățat românește, pentru a ajunge alături de dd. Iarnick, tatăl și fiul, cel sincer și mai devotat prieten al țării și neamului nostru. La stăruința lor s'a întemeiat „Liga română-cehoslovacă”, schimbată apoi în „Institutul ceho-român” din Praga, fruntea căruia stă chiar pâr. Zavoral, și prin schimbul de conferențieri și alte înfăptuirii culturale (concerte, expoziții, ș. a.) a făcut să mai facă cele mai bune servicii strângerii legăturilor de prietenie dintre cele două țări învecinate.

Așa se explică primirea deosebit de duoroasă ce i-s'a făcut la București și simplicitatea cu care este salutat și îmbrățișat de între-

Foia „Unirii”

Verbomanie

— Constatări frumoase desmintite de fapte —
de FILALET

II

Unde ne trebuie constatări mai irenice, decât cele exprimate de Pr. Gr. *Cristescu*? („*Mai aproape de tine, Doamne*”, p. 235—6).

„Știm că Dioclețian are *destui* urmași și „azi” — scrie dl *Cristescu* — „și de furia lor e greu să scăpăm. Ci noi dorim să facem parte din dinastia martirilor, nu din aceea a prigonitorilor”.

Cuvinte frumoase, desmintite de fapte! De fapte și atentate puse la cale de ortodoxia intolerantă în dominarea ei și care se îndeamnă singură: „*Mergi înainte, căci dreptate să-ți vârssești!*”) Pe semne ea consideră dreptatea în strâmbătatea celor vre-o 14 deosebiri dintre regimul cultului ortodox și regimul celorlalte culte! **)

Aprobăm din toată inima și celelalte constatări ale domnului *Cristescu* și stigmatizăm faptele desmintitoare, cari emanează, în prima

*) Vezi „*Telegraful Român*”, nr. 22—1928

**) Scriind înainte de votarea legii cultelor, autorul are în vedere dispozițiile proiectului de lege.

linie, din cercul „neodihniei” sibiene. Merită să cunoască și cetitorii noștri acele constatări, făcute de altfel, de multeori și în coloanele acestui ziar.

„Cât de organizată este coaliția păcătoșilor lumii și cât de slabe par armatele creștincioșilor! Leviatanul modern nu întimpină aproape nici o rezistență. Ii e atât de prielnică devastărilor lui lașitatea noastră! Ne vedem de interesele noastre mărunte, ne cultivăm individualitatea noastră plină de ifos, ne umplem de noi înșine, ne autozeificăm și „*administrăm tuturor celorlalți*, în doze mari, „*disprețul nostru olimpian, sfidarea noastră cinică* și nepăsarea noastră nemilostivă, închipuindu-ne că aceasta înseamnă a fi personalitate și aceasta înseamnă a ne lăsa cărmuiți de „conștiința noastră”, care vai, nu este întotdeauna infalibilă. Ce autocrat din lume nu invoacă totdeauna „conștiința sa” și totuși cât e de absentă această conștiință! Ne înconjurăm de preferință cu oameni slugarnici, falși și delatori ca să ne asigurăm prin ei cultul perpetuu al eului nostru și ca să putem ieși astfel în evidență prin inferioritatea lor morală. *Ridicați de jos, poate nu fără oarecari merite, devenim repede brutali, presumțioși și exclusiviști. Ne uluște situația. Și degenerăm sufletește în vertigiul unei inconștiențe din ce în ce mai profunde.*

„*Refuzăm orice părere, neglijem orice*

„merit, năpăstuim orice sinceritate și stingem orice duh de virtute în jurul nostru. Neglijăm „vismul acesta moral se folosește metodic „sufistică, pentru ca să-și justifice contradicțiile și erorile ei”.

„Dăm lecții de idealism tuturor idealistilor, cari n'ar avea nevoie de ele, ci mai ales de bunătatea și simpatia noastră, iar noi interesăm cu pedanterie de toate bunurile noastre materiale, sacrificând fără scrupule propriul nostru ideal... Vorbim de jertfă și noi nu ne jertfim. Vorbim de iubire și noi nu iubim. Vorbim de muncă și noi pregetăm să o face. Vorbim de punctualitate și noi suntem zăbavnici până la disperare. Vorbim de independență și noi suntem robi ai tuturor căpitanilor. Vorbim de tact și el e numai lașitatea noastră. Vorbim de sărăcie evanghelică și noi suntem rentieri ahtiați de o cât mai seniorală comoditate. Vorbim de misionarism și noi nu ne-am convertit nici pe noi, nici pe cei cari stăm sub acelaș acoperământ. Pur sarcini grele pe umerii oamenilor și noi nu atingem nici măcar cu vârful degetului”.

... Tot vorbe frumoase, dle *Cristescu*, credința, fără fapte bune, moartă este. Cu cât mai vârtos vorbele rămân fără înțeles, cu atât mai mult faptele corespunzătoare sunt de-a dreptul voltătoare.

Brutalitatea faptelor sfarmă eleganța oratorică a frazelor.

românească. La București va sta timp săptămână, în cursul căreia se vor aranja aceste Preacuvioșiei Sale diferite recepții prezentării de gală, iar pela mijlocul săpenei viitoare va porni, într'o excursie de două săptămâni, pentru a vedea regiuni și orașele mai însemnate ale țării. În ramul acestei excursii este luat și *Blajul* tu, unde va fi primit, suntem siguri, cu o ospitalitate și dragoste cu care numai ai ști să primească pe prietini săi. Și Zavoral ne este prieten, nu numai pentru că este preot catolic și ne iubește neamul, ci pentru că aici la Blaj s'au pus — între fostul și prepozit I. M. Moldovanu și între Iar-bătrânul — temeliiile prieteniei de azi între cele două popoare.

În tot timpul călătoriei prin țară, părinte Zavoral va fi însoțit de d. O. W. Cisek, inginer tehnic al ministerului de externe.

De-ale casei Domnului

Leva mărunțișuri, cari nu strică să fie cât mai des repetate.

După războiu, satele noastre au început să se primeni. Poporul socotit de unii rău, scoate ultimul ban din șerpar, și clădește grădini, vrednice de vremile moderne!

Oare cei meniți pentru grija bisericilor fac datoria? Cât de dureros te atinge, când vedeai câte-o biserică frumos construită și — în sturii și alte buruieni în hangul pe lângă ea.

De ce nu se vede o altă grijă în parohiile noastre? Doamnele preotese ar putea să și ia câte un ceas pe săptămână, să adune la femeii din sat, Sâmbăta ori Vinerea, ca conducerea lor inteligentă să construiască grădini, grupuri de flori, spre mărirea lui Dumnezeu?

Am văzut o biserică catolică în Iara, care încunjurată de un parc... Păr. Monsiedru — azi paroh în Tureni, — o îngrija. Și poți închipui ceva mai mareț decât acest parc. Vedeai dragostea de frumos, ce înjura casa Domnului!

Bisericile noastre: buruieni, scâieți, buruieni le încunjură, nu e mâna delicată, care să îngrijească de exteriorul lor.

Se mai vorbim de altar? Oare dnele preotese, cari știu să se poarte modern, își dau aminte să îngrijească câteva straturi de flori, din care să prisosească, Duminecă de dimineață, câteva buchete și pe altarul Domnului? Vor fi câteva, onoare lor! Dar mulțimea?

Se spune, că nu pot. Nu au vreme! O filă ar trebui să aibă, și dacă nu au, Sf. Sa înfruntele e de viață!

Intri în cutare biserică, din afară împuștoare: *discul ruginit, potirul desaurit* (ba și câte un pahar de sticlă pus în sf. potir), *trifiditate negre*. În schimb: batista preoțului curată, masa lui așternută cinstit, farfurile inescapabile.

Părintele perorează: am făcut casă parohială; am făcut biserică, grajd, șură, și nu mă bagă nime în seamă. E indignat, chipurile, de mărirea lui desconsiderată. În aceeași vreme se acasă sf. cuminecătura — ca să fie la îndemână, și învinuște poporul că nu știe să jertfească pentru potir, disc, tabernacul, etc. Când nici n'a cerut obolul credincioșilor!

Cine crede că e bine așa, să arunce asupra mea cea dintâi piatră.

Casa parohială e zidită de alții, — noi le servim de ea. Alții jertfesc pentru susținerea ei. Noi ar trebui să o menajăm din banii

noștri astfel ca în orice ceas, să poată fi dată altora în seamă, în stare nu numai bună dar și estetică.

Se face? S'o fi făcând; dar mie mi-se pare că e tratală mai mult ca averea nimănui. Întrebi: Curatorul e de vină! Parcă mâna ce ține curat este a curatorului, ori îngrijirea zilnică o face tot el!?

Revin la flori, de unde am plecat. Anii trecuți am colindat bisericile din București, toate încunjurate de buruieni, biserică unită de acolo, avea flori pe lângă cărarea ce ducea prin curte! Ce bine îi cădea ochiului să vadă această deosebire; vii în Ardeal, bisericile catolice au vecinic buchete de flori pe altar; ale noastre părăsite; curățenia se întrece pe sine în aceste biserici — ale noastre sunt: orientate!!

Sărăcia scuză lipsa de podoabe; dar nu scuză *păiangenii, nici praful*. Să ne curățim sufletele, ca această curățenie să se oglindească atât pe masa Domnului, cât și în casa Lui.

Pr. Ion Belu.

Știri mărunte

Personale. P. Ven. Ordinariat arhiepiscopesc din Blaj a numit pe păr. *Ioan Barna* paroh la Tăuni, iar pe păr. *Iustin Salanțiu* adm. parohial la Eliseni.

Decorarea dnei Livla Dr. Boila din Cluj, cu medalia »Pro Ecclesia et Pontifice« — conferită din partea sf. Părinte al Romei — s'a făcut, Dumineca trecută, în cadrul unor frumoase serbări, cari au ridicat foarte mult importanța actului decorării. Partea oficială s'a săvârșit în biserică »Schimbării la față« sub conducerea păr. canonic Dr. I. Bălan, delegatul păr. mitropolit, iar recepțiile — la cari s'a prezentat tot ce are Clujul mai ales — au urmat la locuința particulară a doamnei Boila, căreia îi transmitem și din partea noastră cele mai sincere urări și felicitări. — Seara s'a dat, în cinstea doamnei serbătorite, un banchet bine cercetat, în sala cea mare a Hotelului central.

Jubileul Heniului dela Beiuș. Pentru sfârșitul lui Maiu și începutul lui Iunie c. se pregătesc la Beiuș mari serbări jubilar, din prilejul aniversării centenare a înființării liceului nostru de acolo, inaugurat de episcopul Samuil Vulcan la 1 Iunie 1828. La început cu 4 clase, dela 1835 cu 6 clase, iar dela 1851 cu 8 clase, acest liceu a avut în cursul unui veac de existență nu mai puțin decât 22,732 elevi, dintre cari un număr de 2368 bacalaureați. Opera acestui liceu și a celorlalte școli, de o dată mai recentă, ale Beiușului nostru unit contează foarte mult în istoria integrală a culturii neamului românesc și de aceea suntem siguri, că la serbările jubilar apropiate vor participa, alături de miile de elevi în viață, și reprezentanții tuturor așezămintelor de cultură românească, în frunte cu Academia și universitățile.

Locale. Dumineca viitoare, a Slăbănogului, va predica în catedrală Reverendul *Dumitru Ciulea*, majordomul curții mitropolitane.

— Societatea de editură »Sfânta Unire« și-a ținut — sub prezidiul păr. canonic Dr. Ioan Bălan —, adunarea generală Vineri, în 20 ale curente. S'a luat act de raportul Consiliului de administrație și al Comitetului de censored; s'a aprobat bilanțul și s'a împărțit venitul curat. După această împărțire, fondului de rezervă i-s'a afectat Lei 100.000, fondului cultural 20.000, rămânând la dispoziția Consiliului Lei 11.556, bani 60. Fiecare acționar primește 60% după banii încredințați Societății îndată dela ziua vărsării.

— În cursul liturghiei solemne de mâine, 29 Aprilie, se va prăznui, din ordin mai înalt, *aniversarea unirii Basarabiei*, printr'un Te Deum și o cuvântare ocazională.

Pentru »Sanatoriu« din Colibița. Intr'o drăgălașă broșura de 50 pagini, societatea de binefacere CARITATEA din Cluj publică o interesantă dare de seamă asupra activității sale din 1927 concentrată în jurul Sanatorului de tuberculoși din Colibița, situat la o altitudine de 800 m. în Carpații Rodnei, lângă valea Bistriței. Opera caritativă a doamnelor clujene, presidate de d. *Olivia V. Deleu*, cari conduc societatea »Caritatea«, a dat și în cursul anului trecut rezultatele cele mai frumoase și dacă publicul românesc va înțelege să sprijinească după vrednicie această importantă acțiune, »Sanatoriu« modest al »Colibiței« de azi, va putea ajunge ca mâine o mare »Colibă«, un mare sanatoriu modern, care să poată adăposti sutele de elevi și eleve, cari simt nevoia aerului întremător al muntelui alungător de tuberculoză. — Ca informație anunțăm, că sezonul acestei case de sănătate va fi și anul acesta dela începutul lui Iunie până la sfârșitul lui August, primindu-se numai tineri de ambele sexe, dela școli secundare și universitate, cari nu au tuberculoză deschisă. Taxa de întreținere este 150 Lei pe zi de persoană, dar ceice fac dovada lipsei de mijloace pot obține, pentru câte 2, 4, sau chiar 6 săptămâni, reduceri de 25—75%. Cererile, însoțite de certificat medical, care să arate exact stadiul boalei, sunt a se înainta la Comitetul societății, în Cluj str. Grigorescu 90, de unde se pot avea și alte informații.

Noua lege a învățământului secundar. Trecută prin ultima sesiune a parlamentului, noua lege a învățământului secundar — de care s'a mai scris în aceste coloane — se va pune în aplicare abia cu începerea noului an școlar, dar anumite măsuri de tranziție se vor lua în curând și pentru anul școlar în curs. Prin luna Mai se va întruni apoi o mare comisiune — compusă din toți membrii consiliilor permanente ale instrucțiunii, din toți inspectorii generali și pentru specialități în funcțiune, precum și o întreagă altă serie de delegați specialiști, consilieri și directori —, care se va ocupa de alcătuirea programei analitice în conformitate cu prevederile legii. Programa aceasta se va ocupa și de chestiile învățământului religios. De aceea ne bucurăm, că între membrii acestei comisiuni sunt combinați și »reprezentanții tuturor cultelor din țară«. Nu știm încă pe cine va cădea sarcina să reprezinte biserică noastră, dar e bine să se știe că aceasta însărcinare este împreună cu grele răspunderi.

† **Păr. Ioan Mihali**, paroh în Călacea (arhidieceză), s'a stins la 10 Aprilie c. în anul 61 al vieții și 30 al preoției sale cinstite. — Odihnească în pace!

† **Tațu Hațieganu**, un băiat de 10 ani a cunoscutului profesor universitar Dr. Iuliu Hațieganu din Cluj — căruia îi transmitem condoleanțele noastre —, s'a stins la 23 Aprilie. — Fie-i partea cu dreptii!

Mulțumită. Ni-se cere publicarea următoarelor știri: »Credincioșii parohiei gr-catolice Poienile-Zăgrii mulțumesc pe această cale dlui *Iosif Zivveliu*, cursor diecezan în Lugoj, pentru evanghelia donată acestei parohii. Dumnezeu să-i răsplătească! — Anchin Drăgan, preot».

Telefonul »Unirii«

N. Izgar. Credem că nu strică să încercați a trimite ms. la societatea de editură pomenită. Acolo unde e, stă și altfel numai de geaba, căci »nu este omul care să turbure apa«.

M. Sibiu. Spuneți, Vă rugăm, fraților dela »T. R.« că vina ce-o găsem azi Preasfințitului Alexandru al Lugojului — că anul trecut (în 15 August), la punerea pietrii fundamentale a noiei biserici din Târgu-Mureș, ar fi servit chipurile, »cu fața spre apus și că ar fi permis la 2 preoți să »săvârșească sf. liturghie în odăjdi de diacon, dându-li-se (horribile dictu!) și binecuvântarea, este cel puțin foarte tardivă. Iar provocarea la *sacrilegiul* comis, cu citarea cutăror canoane dela Chalcedon și Cartagena — venită acum, după discuția dela Senat și după calificările de »mai mult ori mai puțini documentate«, făcute pare ca inadins discursurilor rostite de numitul episcop și de mitropolitul dela Sibiu —, este prea de tot transparentă. Spuneți deci »fraților« să se liniștească, pentru că la Târgu-Mureș nu s'a făcut nici un *sacrilegiu*: Preoții cari au făcut acolo preoții diaconii, n'au făcut simultan și pe preoții liturghisitori, și asta nu o catadicsește nici un canon pravoslavnic; iar Preasfințitul Lugojului a privit în cursul sf. liturghii în

toate părțile, unde trebuia să privească. — Dacă veni însă vorba de canoane, ați putea întreba pe iubiții confracți: după ce norme ale ritului ertodox, se călauzește I. Preasfințitul Nicolae, când se dimitte la purtarea capușului arhieresc al bisericii latine?! Cât despre noi poarte-l sănătos! Am vrea numai să știm care canon dela Gagra îl prescrie.

Dr. B. Cluj. Fiindcă pe la DVoastră nu se prea știe cum s'au petrecut lucrurile cu legea cultelor, iată V'o șoptim la ureche, dar să n'o dați, Vă rugăm, mai de parte: „Corifeii partidului n. ț. sunt în primul rând catolici, apoi național-țărăniști... Nu este deci nici o mirare, dacă a două zi după votarea legii cultelor... d. Maniu s'a oprit pe câteva ceasuri la Blaj, și dacă acesta i-a adus salutul: o gratulare pentru izbânda de după culise cu interviul Vintilă-Maniu... Ori nu vedeți, că de când s'a votat legea cultelor, foaia Blajului UNIREA care atăca fățiș și fără cruțare pe liberali, deodată a încetat cu atacurile... Dar odată cu legea cultelor d. Maniu a aranjat și Alba-Iulia, care este o comedie... Maniu nu mai are vehemența ce o avuse când cu congresul dela București. S'a înțeles cu Vintilă. Ce mai spune acum e pentru ochii lumii, dar mâța se vede cât de colo din sac... Guvernul va opri adunarea, iar Maniu își va spăla mâinile în fața poporului, care, firește, va striga: trăiască Maniu, urra!... Ah! de ar ști poporul ce se petrece după culisele politice!“ — Așa grăiește, în numărul său dela 22 Aprilie, c. LUMINA SATELOR, organul pentru popor al I. Preasfințitului Nicolae dela Sibiu.

„Națiunea“. Cluj. „Răspunderea unei degradări“ am citit-o cu evlavie cuvenită unei dedicații atât de gentile. Am reținut din ea două adevăruri formidabile: 1. „Unirea“ este „oficios al mitropoliei greco-catolice“, deși „acest caracter nu-i este indicat pe frontispiciu... și cu toate că nu odată a avut atitudini contrare punctului de vedere exprimat de oficialitatea bisericească“. In schimb, „Unirea“ nu are voie să „abordeze terenul politicii militante“, deși poartă pe frontispiciu caracterul de „foaie politică“. Sau: „Unirea“ este ce nu este și nu poate fi ceace este. Deci: pe viitor foaia oficială a mitropoliei va trebui să facă politică, iar „Unirea“ să rămână în „atmosfera senină a preocupărilor bisericești“. 2. Făcând politică de convingeri „Unirea“ s'a „degradat“, singura politică respectabilă fiind, după înalta DVoastră înțelepciune, aceea pe care o propovăduieți înșivă din cu totul altfel de motive. — Am vrea să știm și noi cine poartă răspunderea pentru această „degradare“ a bunului simț și înjosire a minții sănătoase!

P. Câmpia Turzii. „Astra“ culturală are două serii de edituri. Una (mai bogată) pentru popor, și a doua pentru intelectuali. Catalogul lor îl puteți avea dela biroul Astrei: Sibiu, str. Șaguna 6.

N. Hurez-Ponița. Chităm primirea abonamentului pe o jumătate de an. Suma de 90 Lei am predat-o „U. P.“.

M. Cristeștii Ciceului. Confirmăm primirea sumei de Lei 530, abonament pe 1925, 1926 și 1927.

Surorile N. D. Beiuș. Confirmăm primirea sumei de Lei 570. Chitat până la finea anului curent.

B. Orașul nou. Am primit 135 Lei, din cari 35 Lei s'au plătit pentru Calendarul cerut.

B. Pomi. Chităm primirea sumei de Lei 530 abonament pe 1925, 1926 și 1927.

Dr. G. Lugoj. Am primit suma trimisă. Mulțumim pentru frumoasa suprasolvire.

Oficiul parohial. Ilva mică. Am primit abonamentul pe 1925, 1926 și 1927.

P. Copalnic-Mănăstur. Am primit abonamentul pe anul curent.

S. Peșteana Am primit 530 Lei, achitat până la 31 XII 1927.

Dr. A. Sibiu. Confirmăm primirea sumei de Lei 200.

M. Sănmărtin. Chităm primirea sumei de Lei 200.

Vasile Hoza

Magazin de ornate bisericești. Vesminte din cele mai bune stoffe.

Prapori de mătăsă din Damasc. Candelabre din bronz auriu de 6 până la 24 lumini. Potire cădelnițe, picside, epitrafire.

Fabrica de clopote

Turnătorie de fontă și metal. La comandă fabrică clopote orice mărime din cel mai bun material cu garanție de 50 ani și se află în depozit dela 10—500 kgr.

Prețurile cele mai solide.

Vasile Hoza

Sibiu, Piața Prințul Carol Nr 6

(97) 39—?

Turnătorie de clopote și metal.

SCHIEB & KAUNTZ

SIBIU Str. Gării 15.

Livrează clopote de biserică pe garanție de ani îndelungați, turnate din material de prima calitate ca înainte de război, efectuate în mod artistic. Experiență îndelungată, de ani de zile, asigură o muncă ireproșabilă și un sunet armonios.

Cereți oferte speciale.

(205) 51—52

Antoniu Zeiler

pictor academic

execută

ICONOSTASE

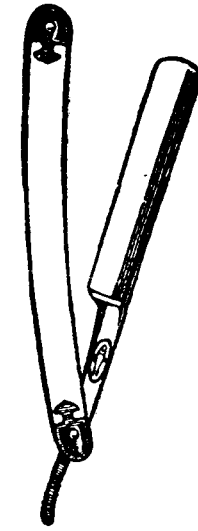
și orice altă pictură pentru bisericii românești

Atelier fondat în 1903

BLAJ județul Târnava-mică

Mărfuri de oțel Soling

Tacămuri, briciuri de ras, bricege, foarfe de prima calitate oțel și lucrare, expedite 5—? prețurile originale ale fabricii.

M. MEIXNER
CLUJ, Str. Samuil M

Cataloge se trimit, la cerere, gratis și franco.

Recomandăm următoarele comenzi de probă:

- 1 briciu de ras Solingen, ascuțit cel mai fin
- 1 briceag elegant pentru dâni, cu 2 cuțite, cu toc de sidif
- 1 foarfecă fină nichelată, lungă de 15 cm.

Toată garnitura se trimite în

MOTTO:

Cumpărarea unui pian este o chestiune de încredere

Cea mai mare garanție pentru aceasta este eminentul renume al firmei

I. TRISKA

existentă de 58 ani

ca singurul și cel mai mare magazin de specialitate în Ardeal. — Reprezențanța generală a marcei mondiale:

F Ö R S T E R

PIANE

Se pot cumpăra și pe lângă condițiuni de plată în rate mai lungi

CLUJ, Strada Șaguna Nr. 14. Telefon 9. 4—1:

RECLAMA

este sufletul comerțului

Vreți să faceți afaceri bune?

Folosiți-vă de serviciile ce vi-le oferă

Anuarul României

pentru Comerț, Industrie, Meserii și Agricultură

Ediția III-a pe 1928

Apărut în editura RUDOLF MOSSE S. A.

Un volum de cca. 3000 pagini, cuprinzând peste 1.000.000 adrese din cele vre-o 15.000 orașe și sate ale României.

Date statistice, 3 indicatoare de localități, indicatorul branșelor în șase limbi, ministere, consulat, etc. etc.

Prețul unui volum: Lei 3.000 franco. Comenzile se execută imediat și se pot face la Editură: RUDOLF MOSSE, SOC. ANON. CALEA VICTORIEI 31, ca și la reprezentanțele din Arad, Brașov Cluj, Oradea și Timișoara.

Din nici o bancă, nici o fabrică, nici o casă comercială serioasă, nu trebuie să lipsească Anuarul României pe 1928, editura Rudolf Mosse.

NOTĂ. Redacția ANUARULI ROMÂNIEI apelează călduros la toți acei cari vor cumpăra și consulta lucrarea, să-i comunice orice observațiuni vor crede utile pentru viitoarea ediție.